

1.3.

**ONDERWIJS
& OPLEIDING**

Naarmate de globalisering toeneemt, speelt het onderwijs een steeds belangrijker wordende rol als positioneringsfactor en als doorslaggevend element bij het aantrekken en behouden van de meest briljante geesten en is ook een belangrijk factor om elk kind en jonge volwassenen dezelfde kansen te bieden. Die vaststelling geldt des te meer voor de centraal in Europa gelegen Euregio Maas-Rijn (EMR).

1.3.1. BESCHRIJVING VAN DE TOESTAND

Hier was en blijft het onderwijs en meer bepaald het taalonderwijs een essentiële factor om echt met de burens te kunnen communiceren, om samen te werken en van elkaar te leren. Talen leren is dus een essentieel element voor integratie in de EMR en in Europa. Dankzij de kennis van de talen van de burens en het verwerven van interculturele bekwaamheden, kan men beter gebruik maken van het potentieel dat heel de EMR biedt.

In haar "Border Orientation Paper - Euregio Meuse-Rhine" schrijft de Europese Commissie dat het voor een goede grensoverschrijdende samenwerking belangrijk is dat de inwoners van de EMR elkaars talen spreken. De Europese Commissie noemt taalonderricht dan ook een belangrijke prioriteit. Een van de doelstellingen van het taalbeleid van de Europese Unie is dat alle Europese burgers, naast hun moedertaal, twee talen zouden beheersen. Waar kan men die doelstelling beter trachten te bereiken dan in de drietalige Euregio?

De drijvende krachten

De EMR telt heel wat voorbeelden van projecten en initiatieven om de kennis van de buurtalen (Duits, Frans en Nederlands) te verbeteren en om interculturele bekwaamheden te verwerven, zoals de labels "Euregio-profielschool" en "Euregioschool" ende scholen die het Euregio-competentiecertificaat aanbieden. Door de kinderen de gelegenheid te bieden om de taal van het buurland te leren kennen en door leerlingen van over de grens te ontmoeten, wordt het Euregionaal burgerschap

hun haast met de paplepel ingegeven. De EMR bevordert ook grensoverschrijdende uitwisselingen in het middelbaar en beroepsonderwijs, met name via het EMR-fonds voor grensoverschrijdende schooluitwisselingen en schoolbezoeken. De Scholieren Literatuurprijs, de Euregionale "Borderlines"-slam poëzie prijs en de NXT-TXT-wedstrijd voor jonge auteurs uit de Euregio Maas-Rijn zijn succesvolle initiatieven die jongeren samenbrengen rond cultuur en literatuur.

In de Euregio is er een uitstekend onderwijslandschap met brede en competente universiteiten en hogescholen en een moderne en toekomstgerichte onderzoeksector. De Euregionale Summerschool, die in samenwerking met de INTERREG-projecten Hyperegio, youRegion en emrconnect wordt uitgevoerd, toont aan dat samenwerking tussen de universiteiten en hogescholen in de EMR praktisch haalbaar is en bovendien ook een aanzienlijke meerwaarde heeft.

Het Open Borders Master Business Administrative programma biedt ook een toegevoegde waarde. Dit programma, dat in 2012 van start is gegaan, biedt ervaren managers uit de Euregio de kans om een meer euregionale visie op hun vak te leren en zo internationale managementvaardigheden te verwerven. Het programma wordt georganiseerd door de universiteiten van Luik, Aken en Hasselt.

Het INTERREG-project EMRLingua leidt tot de oprichting van een Euregionaal Coördinatie- en expertisecentrum

voor buurtalen en interculturele competenties. Doel van het project en het centrum is de positie van de buurtalen (Frans, Duits en Nederlands) en de aandacht voor interculturele competenties in het basis-, middelbaar en beroepsonderwijs in de EMR te versterken om zo de belemmerende grenzen op het gebied van arbeidsmarkt, onderwijs en huisvesting te verkleinen.

De hinderpalen

Ondanks de vele uitwisselings- en leerprojecten stuiten de initiatieven nog steeds op grote obstakels. Het gaat hierbij om de vaak bevoorrechte keuze van het Engels als tweede vreemde taal, het gebrek aan harmonie tussen de schoolsystemen, zelfs binnen een land (in België bijvoorbeeld is dit de verantwoordelijkheid van de drie gemeenschappen), de moeilijkheid om grensoverschrijdende verblijven te financieren, de starheid van bepaalde curricula en de concurrentie van andere keuzemogelijkheden in het middelbaar onderwijs, zoals wetenschappen, ten opzichte van talen. Een andere grote uitdaging is het probleem van de erkenning van diploma's aan beide zijden van de grens. Dit heeft gevolgen voor toekomstige werkzoekenden op de Euregionale markt.

1.3.2. ONTWIKKELINGSVOORUITZICHTEN

Coördinatie en uitwisseling zijn de sleutelwoorden voor de verdere ontwikkeling van activiteiten en initiatieven van de EMR inzake onderwijs. Het Euregionale coördinatie- en expertisecentrum voor buurtalen en interculturele competenties speelt een belangrijke rol bij het scheppen van een duurzame structuur voor het onderwijs van buurtalen in de EMR, voor het delen van kennis en kunde op Euregionaal vlak en voor het verkrijgen van synergie-effecten. Dat centrum zou kunnen dienen als centraal aanspreekpunt voor de grensoverschrijdende uitwisseling van de best practices tussen leerkrachten, voor bijscho-

ling en workshops, voor schooluitwisselingen en bezoeken, voor uitwisselingen van leerlingen en voor studieverblijven en stages in het buurland of de buurregio. Het promoten van die activiteiten moet actief ter hand worden genomen. Het beheer van de labels Euregioprofielschool en Euregioschool en van de scholen die met het Euregiocompetentiecertificaat werken, wordt eveneens aan het coördinatiecentrum overgedragen. Er zijn uitstekende mogelijkheden om deze labels verder te verspreiden binnen de EMR. Het centrum coördineert en faciliteert ook de actualisering en uitwisseling van bestaand Euregionaal educatief materiaal en de ontwikkeling van nieuw, aantrekkelijk digitaal educatief materiaal in de drie Euregiotalen.

Andere culturele en literaire initiatieven die grensoverschrijdende bruggen bouwen tussen mensen uit de verschillende partnerregio's, met name tussen jongeren, moeten worden voortgezet en uitgebouwd om daarmee het Euregionaal bewustzijn en de ontmoetingen te bevorderen.

Men zou ook de contacten tussen instellingen en actoren uit het secundair en beroepsonderwijs uit verschillende partnerregio's moeten blijven versterken. Door een onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring, bijvoorbeeld inzake de strijd tegen voortijdig schoolverlaten, kan het grijpen van kansen vergroot en de aanpak van problemen verbeterd worden.

Ook de samenwerking tussen universiteiten en hogescholen moet worden geïntensiveerd, waarmee synergie-effecten worden gecreëerd. Initiatieven zoals de Euregionale Summer School dragen daar al aan bij. Het doel is onder meer goed opgeleide studenten in de regio te behouden.

1.3.3. DOELSTELLINGEN EN ACTIES

- Het leren van de buurtalen en het verwerven van interculturele competenties in en buiten het reguliere onderwijs aanmoedigen:
 - Toekennen van labels aan scholen en certificaten aan scholieren, aanbieden van een digitaal scholierenportfolio en het beschikbaar stellen van attractief (digitaal) leermateriaal.
- Het bevorderen van uitwisselingen tussen scholen en scholieren uit verschillende partnerregio's:
 - Bezoeken aan buitenschoolse locaties zoals musea in een andere partnerregio en grensoverschrijdende bedrijfsbezoeken en stages bevorderen.
- (Her)invoering van dubbele of zelfs driedubbele diploma's om het probleem van de erkenning van diploma's aan te pakken.

CONCLUSIE

Een leerruimte zonder grenzen biedt de leerlingen en studenten uit de EMR veel kansen inzake opleidingen, tewerkstelling en intellectuele verrijking, die heel wat lager zouden liggen in een louter nationale ruimte.

Meertaligheid (en dan vooral de kennis van Frans, Duits en Nederlands) is van wezenlijk belang voor een echte Euregionale arbeidsmarkt en moet dan ook worden aangemoedigd op alle niveaus van de EMR. Dit moet gepaard gaan met de verwerving van interculturele competenties, met kennismaking met de inwoners uit de andere partnerregio's en met krachtige maatregelen op institutioneel vlak.